

සීමාසහිත මිලිකෝ (පුද්ගලික) සමාගම - 2017

සීමාසහිත මිලිකෝ (පුද්ගලික) සමාගමේ 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව මා විසින් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළයුතු යැයි අදහස් කරන සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමාගමේ ක්‍රියාකාරිත්වය සම්බන්ධයෙන් වූ මාගේ නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පවත්වනු ලබන විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ.

1.4 මතය ව්‍යාචනය සඳහා පදනම

- (අ) අවශ්‍යතාවය නිසි පරිදි හඳුනාගැනීමෙන් තොරව කොළඹ කර්මාන්තශාලාවේ සවි කිරීම සඳහා 2011 ජනවාරි 20 දින කල් බදු පදනම මත මිලදී ගෙන තිබූ රු. 104,177,779 ක් වටිනා යෝගට් මිශ්‍ර කිරීමේ යන්ත්‍රයක් 2013 අගෝස්තු 30 දින පොළොන්නරුව කර්මාන්තශාලාවේ සවිකර තිබුණ ද යන්ත්‍රයේ පැවති තාක්ෂණික දෝෂ හේතුවෙන් එය මිලදී ගත් දින සිට විගණන දිනය වූ 2019 දෙසැම්බර් මාසය දක්වාම භාවිතයට ගෙන නොතිබුණි ඒ අනුව අදාළ යන්ත්‍රයේ වටිනාකම වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 36 අනුව භානිකරණ ගැලපීම් සිදුකල යුතු වුවද ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ආ) සමාගම විසින් ස්ථාවර වත්කම් සම්බන්ධයෙන් භෞතික සත්‍යාපනයක් සිදු කර නොතිබූ අතර ස්ථාවර වත්කම් පැවැත්ම සම්බන්ධයෙන් විස්තර විගණනයට ඉදිරිපත් නොවූයෙන් 2017 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වාර්තා කර තිබූ රු.මිලියන 6,698.63 ක ස්ථාවර වත්කම්වල පැවත්ම සම්බන්ධයෙන් විගණනයේදී පරීක්ෂා කිරීමට නොහැකි විය.
- (ඇ) බඩල්ගම කිරි සැකසුම් පිරිසක ස්ථාපිත කිරීම සඳහා 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.8,083,216,612 ක් වැය කර ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරමින් පැවතුණි. සමාගමේ කළමනාකරන හා කාර්යය සාධන වාර්තා අනුව නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය යටතේ ඉදිකිරීම් නිමකර ඇති අබේවෙල කර්මාන්තශාලාවට 2018 හා 2019 වර්ෂවලදී දියර කිරි ලැබී තිබුණේ යන්ත්‍ර ධාරිතාවයෙන් පිළිවෙලින් සියයට 26 කට හා සියයට 25 කට ප්‍රමාණවත් දියර කිරි පමණි. වර්තමානයේ ඉදිවෙමින් පවතින බඩල්ගම කර්මාන්තශාලාව නිම වීමෙන් පසු අදාළ කර්මාන්තශාලාවේ යන්ත්‍ර ධාරිතාවයට අනුව දිනකට සමාගමට දියර කිරි ලීටර් 600,000 ක් අවශ්‍ය බවට වාර්තා කර ඇතත් වාර්තානයේ ආයතනයට එකතු කළ හැකි දෛනික දියර කිරි ප්‍රමාණය ලීටර් 200,000 ක් පමණ වන බැවින් මෙම යන්ත්‍ර සම්පූර්ණ ධාරිතාවයෙන් භාවිතා නොවන බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව මෙම යන්ත්‍ර සඳහා ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 36 අනුව භානිකරණ ගැලපීම් සිදුකල යුතු වුවත් එසේ සිදුකර නොතිබුණි.

(ඇ) 2013 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරීක්ෂා කිරීමේදී කර්මාන්තශාලා නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය හා බඩල්ගම ව්‍යාපෘතිය යන ව්‍යාපෘති දෙකම එකතුවක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමාගමෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් අංක 15.1.3 යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජයේ මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් ලබාගත් ණය ලෙස රු.15,781,118,709 ක් දක්වා තිබුණ ද උපලේඛණයට අනුව කර්මාන්තශාලා නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලබා දී තිබූ ණය ශේෂය රු.6,632,493,444 ක් ද හා බඩල්ගම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලබා දී තිබූ ණය ශේෂය රු.9,148,369,878 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ශේෂය සමග හඳුනානොගත් රු.255,386 ක වෙනසක් පැවතුණි. ඉහත ශේෂ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය කෙරේ විය.

(i) කර්මාන්තශාලා නවීකරණ ව්‍යාපෘතියට අදාළව සමාගම හා භාණ්ඩාගාරය ප්‍රතිණය ගිවිසුමකට 2013 සැප්තැම්බර් 09 දින එළඹ තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට මුදල් අමාත්‍යාංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ණය ශේෂය (විදේශ විනිමය විචලන බලපෑම රහිතව) ලෙස රු.2,185,414,618ක් හා මුදල් අමාත්‍යාංශයේ භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තාවලට අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට භාණ්ඩාගාරය විසින් බැංකුවට ගෙවූ නමුත් සමාගම විසින් නැවත භාණ්ඩාගාරය වෙත ප්‍රතිපූරණය නොකළ රු.3,010,404,156 ක ණය ශේෂයක් හා ඒ මත ගෙවිය යුතු රු.544,357,013 ක පොලී ශේෂයක්ද විය. අනුව සමාගම විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ජංගම නොවන වගකීම් යටතේ රු.2,185,414,618ක් හා එදිනට මහා භාණ්ඩාගාරයට ගෙවිය යුතු ණය ශේෂය ලෙස රු.3,010,404,156 ක් ජංගම වගකීම් යටතේ දැක්විය වුවත් සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන මෙම ව්‍යාපෘතියට අදාළව රු.6,632,493,444 ක් දිගු කාලීන ණය ලෙස දක්වා තිබීම හේතුවෙන් ණය ශේෂය රු. 1,436,674,670 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබූ අතර ලෙස රු.544,357,013 ක් ගෙවිය යුතු පොලිය ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

(ii) ඉහත ප්‍රතිණය ගිවිසුම අනුව, භාණ්ඩාගාරය විසින් ගෙවනු ලබන ණය වාරිකය හා පොළීය නියමිත කාලය තුළ සමාගම විසින් භාණ්ඩාගාරයට ප්‍රතිපූරණය කිරීම පැහැර හරිනු ලැබුවහොත් සමාගම විසින් භාණ්ඩාගාරයට සියයට 2ක අමතර පොලියක් ගෙවිය යුතුය. ඒ අනුව 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට භාණ්ඩාගාරයට ගෙවිය යුතු රු. මිලියන 3,010.4 ක් වූ ණය වාරික හා හා රු. මිලියන 544.36 ක් වූ පොළීය වෙනුවෙන් 2013 වර්ෂයේ සිට 2017 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා ගෙවිය යුතු සියයට 2 පොළිය වූ රු.මිලියන 137.2 ක් සඳහා 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල වෙන්කිරීම් කර නොතිබුණි.

(iii) කර්මාන්තශාලා නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය සඳහා සමාගම හා විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව අතර ඇති කරගෙන තිබූ ගිවිසුමේ 2.04 ඡේදය අනුව ව්‍යාපෘතිය සඳහා විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දරන සියලු වියදම් ද , හා විනිමය විචලනයන්ද සමාගම විසින් දැරිය යුතුය. ඒ අනුව ඉහත ව්‍යාපෘතියට අදාළව 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවිය යුතු ණය ශේෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 21 හි 23 ඡේදය ප්‍රකාරව වර්ෂය අවසානයේ විදේශ විනිමය අනුපාතයට අගය කර ගිණුම්ගත කළ යුතු වුවත් 2013 සිට 2017 වර්ෂය දක්වා ගිණුම් ගත කළ යුතු රු.753,021,056 ක් වූ විදේශ විනිමය අනුපාත විචලනයේ අහිතකර බලපෑම වන ගිණුම් ගත කර නොතිබීම හේතුවෙන් එම වටිනාකමට සමාන ප්‍රමාණයකින් සමාගමෙහි වගකීම් අවගණනය වී සමුච්චිත ලාභය අධිගණනය වී තිබුණි.

(iv). බඩල්ගම ව්‍යාපෘතිය සඳහා වූ අංක.අමප/15/0205/631/012 හා 2015 අප්‍රේල් 08 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව සමාගම හා ශ්‍රී ලංකා භාණ්ඩාගාරය ප්‍රතිණය ගිවිසුමකට එළඹිය යුතු වුවත් 2019 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා අදාළ ගිවිසුමට එළඹ නොතිබුණි. මුදල් අමාත්‍යාංශයේ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ 814 වාර්තාවට අනුව 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙම ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් කොන්ත්‍රාත්කරුට රු. 8,072,223,622 ක් ගෙවා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ආයතනයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වූ රු.9,148,369,878 වූ දිගුකාලීන ණය ශේෂය විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ 814

වාර්තාවට අනුව දැක්වෙන ණය ශේෂයට වඩා රු.1,076,146,256 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබූ බව නිරීක්ෂණය වූ අතර එදිනට මුදල් අමාත්‍යාංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ගෙවිය යුතු ණය ශේෂය ලෙස රු.7,842,369,066 ක් දක්වා තිබුණි.

- (ඉ) 2011 ජුනි 27 දින සමාගමේ ටෙන්ඩර් මණ්ඩලය මඟින් මිල කැඳවීම් කර 2012 ජනවාරි 31 දිනැති අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතියට අනුව ප්‍රධාන කාර්යාලය විසින් රු.12,685,478 ක් වැය කර අයිස් ක්‍රීම් යන්ත්‍රයක් 2013 ජනවාරි 17 දින මිලදී ගෙන තිබුණි අදාළ යන්ත්‍රය 2014 අප්‍රේල් මස දිගන කිරි කර්මාන්තශාලාව වෙත භාරදී තිබුණ ද එම යන්ත්‍රය විගණන දිනය වූ 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ද භාවිතයට නොගෙන තිබුනද අදාළ යන්ත්‍රය මේ සඳහා ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 36 අනුව භානිකරණ ගැලපීම් කර නොතිබුණි.
- (ඊ) අවසන් තොග අගය කිරීම ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 02 හි 9 පරිච්ඡේදයට අනුව පිරිවැය හෝ ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය යන දෙකින් අඩු අගයට සිදුකිරීමට අගය නොකර විවිධ පදනමින් කර්මාන්තශාලා 4 ක, ගව ආහාර ව්‍යාපෘතියේ හා ප්‍රධාන කාර්යාලයේ තොග අගය කර ගිණුම් පිළියෙල කර තිබුණි. ඒ අනුව එම ගිණුම් ඒකාබද්ධ කර පිළියෙල නර තිබූ ඒකාබද්ධ ගිණුමේ අවසන් තොගය විගණනය විසින් පරීක්ෂා කල නියැදියට අනුව රු. 133,273,441 කින් අඩුවෙන් දක්වා ඇති බව නිරීක්ෂණය වූයෙන් ඒකාබද්ධ අවසන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් පෙන්නුම් කරන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (උ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය වෙත ලබා දී තිබූ අත්තිකාරම් වර්ෂ 05 සිට 10 දක්වා කාලයක් ගත වී ඇතත් අදාළ අත්තිකාරම් පියවා රු.4,699,558 ක් බව නිරීක්ෂණය වූ අතර උප ලේඛණය අනුව ඒම ශේෂය රු.4,661,019 ක් වූයෙන් රු. 38,539ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය. එසේම අත්තිකාරම් ශේෂයට අදාළ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් නොවූ අතර ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 24 අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ අනාවරණය කළ යුතු වුවද එලෙස අනාවරණය කර නොතිබුණි.
- (ඌ) පහත සඳහන් අයිතමයන්ට අදාළ සාක්ෂි විගණනය වෙත ඉදිරිපත් නොවීම හේතුවෙන් ඒවා විගණනයේදී සතුටුදායක ලෙස සංනිරීක්ෂණය හා සත්‍යක්ෂණය කිරීමට නොහැකි විය.
 - (i) රු.3,407,812 ක් වූ කලින් කල ගෙවීම්වලට අදාළ වඩුවර හා ලදුපත් සහ රු.4,676,233 ක් වූ අත්තිකාරම් (Milk Can) වලට අදාළ භාරදීමේ තුණ්ඩු.
 - (ii) රු.3,099,816 ක් වූ වෙළඳ ණයගැතියන්ට අදාළ විස්තරාත්මක උපලේඛනය, වයස් විශ්ලේෂණය, විකුණුම් ඉන්වොයිස් , භාරදීමේ තුණ්ඩු සහ රු.1,458,589 ක් වූ විවිධ ණයගැතියන්ට අදාළ විකුණුම් ඉන්වොයිසි හා භාරදීමේ තුණ්ඩු.
 - (iii) රු.4,228,888 ක් වූ ඇප තැන්පතු වලට අදාළ ඇප තැම්පතු සහතික හා රු.1,603,212 ක් වූ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ සුරක්ෂිත තැන්පතුවලට අදාළ ලදුපත හා ඇප සහතික.
 - (iv) රු.5,695,377 ක් වූ ණයහිමියන් අදාළ ඉන්වොයිස් , භාණ්ඩ ලැබීම් තුණ්ඩු සහ රු.3,940,651 ක් වූ අතුරු අග්‍රීම්වලට අදාළ විස්තරාත්මක උපලේඛන.
 - (v) රු.6,809,759 ක් වූ රාජ්‍ය ආයතනවලින් ලැබිය යුතු ශේෂවලට අදාළ ශේෂ සනාථන.
 - (vi) ජංගම වගකීම් යටතේ දක්වා ඇති රු.314,423,452ක් වූ උපචිත වියදම් වලට අදාළ වයස් විශ්ලේෂණ හා විස්තරාත්මක උපලේඛන.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 මතය ව්‍යාචනය

මෙම වාර්තාවේ මතය ව්‍යාචනය සඳහා පදනම ජේදයේ දක්වා ඇති කරුණු හේතුවෙන් විගණන මතයක් සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් සහ උචිත විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීමට මට නොහැකි විය. ඒ හේතුවකට ගෙන මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි.

2.1.1 වෙනත් නෛතික හා නියාමන අවශ්‍යතාවයන් පිළිබඳ වාර්තාව

2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 163(2) වගන්තිය මඟින් නියමකරන පරිදි මම පහත සඳහන් කරුණු ප්‍රකාශ කරමි.

- (අ) මතය සඳහා පදනම, විෂය පථය සහ විගණනයේ සීමාවන් ඉහතින් ප්‍රකාශ කල පරිදි වේ.
- (ආ) විගණනය සඳහා අවශ්‍යය සියලු තොරතුරු හා පැහැදිලි කිරීම් මා විසින් ලබා ගන්නා ලද බවත් මාගේ පරීක්ෂණයෙන් පෙනී යන අන්දමට සමාගම විසින් විධිමත් ගිණුම්කරණ වාර්තා පවත්වාගෙන නොමැති බවත්,
සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 151 වගන්තියේ දැක්වෙන අවශ්‍යතාවයන් හා අනුකූල බවත් මා දරන්නා වූ මතය වේ.

2.1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තු චක්‍රලේඛයේ 6.5.1 වගන්තිය ප්‍රකාරව ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 60 ක් ඇතුළත මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් 2017 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ 2020 ජනවාරි 6 දින දීය. කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව 2020 මැයි 15 දින දක්වාම ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.434,933,130 උණනාවයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.339,331,549ක් වූයෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රු. 774,264,679ක පිරිහීමක් විය. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව දළ ලාභය රු.490,902,443 කින් අඩුවීම හා පරිපාලන, බෙදාහැරීම් හා අනෙකුත් වියදම් රු.340,730,771 කින් වැඩිවීම ඉහත පිරිහීමට ප්‍රධාන ලෙස බලපා තිබුණි.

3.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

කර්මාන්තශාලා නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය සහ බඩල්ගම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලබාගත් ණය හේතුවෙන් සමාගමෙහි තෝලණ අනුපාතය 2012 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා 0.64 සිට 10.12 දක්වා වැඩිවී තිබුණි.

4 මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 කාර්යසාධනය

4.1.1 සැලසුම් කිරීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 5.1.2 වගන්තිය ප්‍රකාරව, වර්තමානයේ ආයතනය සතුව පවතින තාක්ෂණික දැනුම, වෙළඳපළවල් හා සැපයුම්කරුවන්, සංවිධාන ව්‍යුහය හා සැලසුම් කාල සීමාව තුළ ඉටුකළ යුතු ඉලක්ක හා අරමුණු සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණ වගකීම දක්වමින් ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සංයුක්ත සැලැස්මෙහි ඇතුළත් කළ යුතු වුවද, 2015 -2017 දක්වා වූ සංයුක්ත සැලැස්මෙහි එය ඇතුළත් කර නොතිබුණි.
- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ වාර්ෂික අයවැය ලේඛනයේ ප්‍රාග්ධන වියදම් පමණක් ඇතුළත් කර තිබූ අතර අයවැය ගත මෙහෙයුම් වියදම් ඇතුළත් කර නොතිබුණි
- (ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී සමාගම විසින් ප්‍රාග්ධන වත්කම් මිලදී ගැනීම් හා ප්‍රාග්ධන වත්කම් අලුත්වැඩියා කිරීම සඳහා පිළිවෙලින් රු.මිලියන 660.42 ක් හා රු.මිලියන 207.95 ක් වෙන් කර තිබුණ ද 2006 රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2 ඡේදයේ ප්‍රකාරව ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබුණි.

4.1.2 ක්‍රියාකාරීත්වය හා සමාලෝචනය

2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2016 වර්ෂයේ ජීවනානුභවිත කිරී නිෂ්පාදනය සියයට 47 කින් වැඩිවී තිබූ අතර 2016 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී එය සියයට 36 කින් අඩුවී තිබුණි. එසේම 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2016 වර්ෂයේ දී විස් නිෂ්පාදනය සියයට 59 කින් හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී සියයට 29 කින් අඩුවී තිබුණි. 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී බටර් නිෂ්පාදනය සියයට 32 කින් හා පිටිකිරි නිෂ්පාදනය සියයට 69 කින් වැඩිවී තිබුණි.

4.2 කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) අබේවෙල කර්මාන්තශාලාව

අබේවෙල කර්මාන්තශාලාවේ 2017 දෙසැම්බර් 26 සිට 30 දක්වා සිදුකළ තොග සමීක්ෂණය අනුව වෙළඳ අගය රු. මිලියන 13ක් වූ කිරිපිටි තොගවලට හානි සිදු වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය වූ අතර ඒ පිළිබඳ විස්තර පහත සඳහන් වේ.

- (i) කිරිපිටි ගබඩා කර තිබූ ප්‍රධාන ගබඩාවේ වහලයේ සිදුරු තුළින් වැසි ජලය කාන්දු වී අඟල් 3ක් පමණ උසකට ජලය පිරී තිබූ අතර කිලෝග්‍රෑම් 25 බැඟින් අසුරා තිබූ එනම් වෙළඳ අගය රු මිලියන 3 ක් වන කිරිපිටි කිලෝග්‍රෑම් 4,450 ක් අඩංගු කිරිපිටි බහාලුම් 178 ක් සිදුරු වී කිරිපිටි පිටතට පැමිණ තිබූ අතර වර්ෂාවට තෙමීම, බැග් පුපුරා යාම, පැලටවලට සිරවී පළු වීම වැනි විවිධ හානි වලට ලක්වී තිබුණි.
- (ii) ගබඩාවේ කිරිපිටි තොග ක්‍රමවත් ලෙස එනම් සංකේත අංක අනුව, බාණ්ඩ අංක අනුව , කල් ඉකුත් වන දින අනුව හා ආරක්ෂිතව ගබඩා කිරීමක් සිදුකර නොතිබුණි. තවද, තොග නිකුත් කිරීමේදී ගබඩාවට මූලින් ලද තොග මූලින් නිකුත් කිරීමක් සිදුකර නොතිබුණු අතර තොග සඳහා පහසුවෙන් ලභා වීමට නොහැකි ලෙස ගබඩා පවත්වා ගැනීම එයට හේතු වී තිබුණි. 2018

පෙබරවාරි 01 දිනට කල් ඉකුත් වීමට ආසන්නව පැවති වෙළඳ අගය රු.මිලියන 2.6 ක් වූ කිරිපිටි කිලෝග්‍රෑම් 3,900 ක් සහ කල් ඉකුත් වී සත්ව ආහාර ලෙස වර්ග කළ කිරිපිටි කිලෝග්‍රෑම් 10,750 ක් පැවති අතර ඒවායේ වෙළඳ අගය රු.මිලියන 7.4 ක් විය

(ආ) පොලොන්නරුව කර්මාන්තශාලාව

- (i) ඩීසල් තොග භෞතිකව සත්‍යාපනය කිරීමකින් තොරව තොග වාර්තාවල ඇතුළත් කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ii) 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට රසායනික තොග වටිනාකම රු. 174,420 කට අගය කල නමුත් 2007 සිට 2017 වර්ෂය දක්වා කාල පරාසය තුළ කල් ඉකුත්වී හා දැනට භාවිතා නොවන රසායනික ද්‍රව්‍ය වර්ග 26 ක් ඒ තුළ ඇතුළත්ව තිබූ අතර බොහෝ රසායනික ද්‍රව්‍ය වල නිෂ්පාදන දිනය හා කල් ඉකුත් වීමේ දිනයන් ද සඳහන්ව නොතිබුණි. තවද භාවිතයට ගත නොහැකි, රු. 3,164,057 ක් වූ ඇසුරුම් ද්‍රව්‍ය තොග අයිතම 5 ක් ද 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට තොගයේ ඇතුළත් බව නිරීක්ෂණය විය.
- (iii) පොලොන්නරුව කිරි කර්මාන්තශාලාව පිහිටි අක්කර 12 ක් ඉඩම ද, සේවක නිල නිවාස, ක්‍රීඩාංගනය, කිරිහල හා සංචාරක බංලගාව සහිත තවත් අක්කර 37 ක ඉඩම් දෙකක් ද පවතින නමුත් 2019 වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ඉඩම්වලට අදාළ ඔප්පු හා පිඹුරුපත් සමාගම සතු නොවීය. ඉන් එක් ඉඩමක ඉදිකර ඇති කිරිහල, ක්‍රීඩා සමාජ ශාලාව හා ගවගාල දැනට භාවිතා නොකරන බව හා එම ඉඩමෙහි අක්කර 15 අධික භූමි ප්‍රමාණයක් කිසිදු වගාවකට හෝ ඉදිකිරීමකට භාවිතා නොකර නිෂ්කාර්යාව පවතින බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

4.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) කිරි එකතු කිරීමේ දී කර්මාන්තශාලා වෙත ලැබෙන කිරි ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි කිරි ලීටර් ප්‍රමාණයකට ගෙවීම් කිරීම හේතුවෙන් මිලකෝ ආයතනය 2017 වර්ෂයේ දී රු. 73,343,796 ක මුදලක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. කිරි එකතු කරන මධ්‍යස්ථාන නිසි අධීක්ෂණයක් යටතේ ක්‍රියාත්මක නොකිරීම හා ප්‍රධාන කාර්යාලයට දත්ත සම්ප්‍රේෂණය කර ස්වංක්‍රීයව අධීක්ෂණය කල හැකි පරිදි කර්මාන්ත ශාලා නවීකරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ නව කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඉදි නොකිරීම මෙම තත්වයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.
- (ආ) 2017 වර්ෂයේ කාර්යසාධන වාර්තාවට අනුව, අබේවෙල කර්මාණ්තශාලාවේ රු.124,587,211 ක් වටිනා කිරි ලීටර් 1,813,226 ක අසාමාන්‍ය තොග හානියක් හා 2017 ජූලි දක්වා සියයට 2 ක් වූ සාමාන්‍ය අපතය 2017 අගෝස්තු වන විට සියයට 4 ක් දක්වා වර්ධනය වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඇ) 2016 මැයි 07 දින සිට පොලොන්නරුව කර්මාන්ත ශාලාවේ ගබඩාවේ ඇසුරුම් කර තිබුණි.භාවිතයට නොගන්නා අබේවෙල කර්මාණ්තශාලාවට අයත් රු. 15,699,277 ක් වටිනා කිරිපිටි ඇසුරුම් (metalized polyandry) කිලෝ ග්‍රෑම් 17,750 ක් හා පොහොර බෑග් 31,000 ක් යල්පැන ගිය තොග ලෙස ගැලපීමෙන් තොරව 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට තොගයට එකතු කර ගිණුම් වල දක්වා තිබිණි .
- (ඈ) 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට වූ රු.3,164,057 ක් වූ භාවිතයට නොගන්නා ඇසුරුම් ද්‍රව්‍ය තොගය මූල්‍ය ප්‍රකාශණයේ ගලපා නොතිබීම හේතුවෙන් ශුද්ධ ලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් අධි ගණනය වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඉ) 2016 වර්ෂයට පෙර ගිවිසුම් අත්සන් කර සෘජුවම ශ්‍රී ලංකා යුද හමුදාවේ හමුදා කඳවුරු 08 ක් සඳහා UHT කිරි පැකට් පොලොන්නරුව කර්මාණ්තශාලාවෙන් අලෙවි කිරීම සිදු කර තිබූ නමුත් 2016 වර්ෂයෙන් පසු

ශ්‍රී ලංකා යුද හමුදාව වෙත සෘජුවම අලෙවි කිරීම වෙනුවට සමාගමේ නියෝජිතයන් දෙදෙනෙකු හරහා අලෙවි කිරීම හේතුවෙන් 2016, 2017 හා 2018 වර්ෂයන්වලදී සමාගමට පිළිවෙලින් රු.11,172,336 ක් රු.19,768,291 හා රු.17,485,394 ක පාඩු සිදුවී තිබුණි.

- (ඊ) සමාගම විසින් නියෝජිතයෙකුට ලබාදෙන උපරිම ණය කාලය දින 50 ක් වුවත් ශ්‍රී ලංකා යුද හමුදාවට සැපයුම් කල නියෝජිතයන් දෙදෙනා සඳහා 2017 හා 2018 වර්ෂ වලදී පිළිවෙලින් රු.14,298,178 හා රු.24,595,873 ක් වූ සැපයීම් සඳහා දින 40 සිට දින 180 ක් දක්වා වූ ණය කාල සීමාවන් ලබාදී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.
- (උ) අනුමත ණය කාල සීමාව ඉක්මවා තිබූ නමුත් ඉහත නියෝජිතයන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකු වෙත 2017 හා 2018 වර්ෂ වලදී සමාගම විසින් ලබාගෙන තිබූ බැංකු ඇපකරයේ වටිනාකම ඉක්මවා නිෂ්පාදන ණයට අලෙවි කර තිබූ අතර ඒ අනුව පොලොන්නරුව කිරි කර්මාන්තශාලාව මගින් සිදු කළ කිරි පැකට් අලෙවි කිරීමට අදාලව 2017 හා 2018 වර්ෂ වල බැංකු ඇපකර වටිනාකම වූ රු.මි. 30 ඉක්මවා පිළිවෙලින් රු.මි.10.6 ක් හා රු.මි.49.7 ක විකුණුම් ඔහු අලෙවි ය සිදු කර තිබුණි. ඒ අනුව විගණන දින වන 2019 ජනවාරි 21 දින වන විටත් 2018 වර්ෂයට අදාලව රු.මි.34 ක් සමාගමට හිඟහිටිව තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඌ) වසර 1 අඩු රු. 4,954,294 ක් ද, වසර 1-3 අතර රු. 316,750 ක් ද, වසර 3-5 අතර රු. 252,117 ක් ද වසර 5-10 අතර රු.646,030 ක් හා වසර 10 ට වැඩි රු. 22,000 ක් වූ ලැබිය යුතු අත්තිකාරම් නිරීක්ෂණය විය.
- (එ) බාහිර ආයතන හා බාහිර පුද්ගලයින් 49 ක් වෙත නිකුත් කළ එකතුව රු.26,237,597 ක් වූ අත්තිකාරම් ශේෂයන් 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනවන විටත් නිරවුල් නොකර පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. එම ශේෂයේ වයස් විශ්ලේෂණයට අනුව වසර 1ට අඩු රු.4,564,820 ක් ද වසර 1-3 අතර රු.4,634,510 ක් ද වසර 3-5 අතර රු.12,380,390 ක් ද වසර 5-10 අතර රු.4,517,543 ක් ද වසර 10ට වැඩි රු.140,285ක් විය.
- (ඒ) 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.231,428,134 ක් වූ ණයහිමි ශේෂයෙන් රු. 199,658,396 ක් වූ ණයහිමියන් 48 දෙනෙකු වෙත ශේෂ සනාථන ලිපි යවා තිබුණි. ඉන් ණයහිමියන් 39 දෙනෙකු ශේෂ සනාථ ලබා දී නොතිබුණි . සනාථ ලබා දී සනාථ ලබා දී තිබූ ණය හිමියන් ශේෂ 9 න් ණයහිමියන් 3ක ගේ ශේෂ එම උපලේඛනයේ පැවති ශේෂ සමඟ එකඟ නොවන බව හා , ඔවුන්ට අනුව රු. 17,368,327 කින් එම වෙළෙඳ ණයහිමි ගිණුමේ ශේෂය වැඩිවිය යුතු බව ද නිරීක්ෂණය වූ නමුත් වෙනසට පැහැදිලි කිරීමක් මේ දක්වා විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.
- (ඔ) 2007 සිට 2011 වර්ෂය දක්වා ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වර්ල්ඩ් විෂන් ආයතනයෙන් රු.18,048,474 ක් ලැබී ඇති අතර ඉන් රු.1,497,000 ක් මුදලින් ගෙවීමක් හා ජර්නල් සටහන් මගින් රු.4,545,630 ක ශේෂයක් හර හා බැර කර තිබූ නමුත් ඉහත මුදල් ලැබීම්, ගෙවීම් හා ජර්නල් සටහන් වලට අදාල සාක්ෂි හා උපලේඛන කිසිවක් ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකි බව විගණනයට දන්වා තිබුණි.
- (ඔ) එල් පී ට්‍රේඩර්ස් පුද්ගලික ආයතනයෙන් රු.2,979,204 ක් වටිනා ගව ආහාර මිලදී ගෙන කිරි සඳහා මුදල් ගෙවීමේ දී නැවත අයකරනු ලබන පදනම මත කිරි ගොවීන්ට එම ආහාර ලබාදී ඇත. ගව ආහාර කිරි ගොවියන් වෙත නිකුත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් හෝ කිරි සඳහා මුදල් ගෙවීමේදී ණය නැවත අයකිරීම් සම්බන්ධව ගිණුම් පවත්වා නොතිබුණි. ඒ හේතුවෙන් අය විය යුතු ණය නැවත අයකල බවට තහවුරු නොවූ අතර, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශයේ වෙනත් ණය හිමියන් යටතේ එල් පී එම්. ට්‍රේඩර්ස් පුද්ගලික ආයතනයේ නමට ගෙවූ මුළු වටිනාකමම හර ශේෂයක් ලෙස වැරදියට දක්වා තිබුණි.
- (ක) 2017 අප්‍රේල් 06 දින පැලවත්ත පුද්ගලික සමාගම සමඟ මිල්කෝ ආයතනය ඇතිකරගත් ගිවිසුම ප්‍රකාරව කිරි සැපයු දින සිට දින 15 ක් ඇතුළත ගෙවීම් සිදුකල යුතුය. 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට අයවිය යුතු රු.122,646,142 ක ශේෂයෙන් රුපියල් 41,841,560 ක් වසර 2කට වැඩි හා රු.80,804,581 ක් මාස 4 න් වසර 1ක් අතර කාලසීමාවක සිට පැවත එන අතර ඉහත ශේෂයෙන් 2019 සැප්තැම්බර් 30 දින වන විටත්

අයවිය යුතු ශේෂය රු.58,065,577 ක් විය. ඒ අනුව ගිවිසුම ප්‍රකාරව අය කිරීම් සිදුකර නොමැති බව නිරීක්ෂණ විය.

- (ග) ආයතනයේ බඩල්ගම ව්‍යාපෘතිය සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ආනයනය කරන උපකරණ වරායෙන් නිදහස් කර ගැනීම සඳහා සමාගමේ ඉල්ලීම මත අදාළ රේගු බදු නියමිත දිනට ගෙවීම අදාළ අමාත්‍යාංශය ප්‍රතිපාදන මගින් සිදුකල යුතු නමුත් එම රේගු බදු නියමිත දිනට සිදුනොකිරීම හේතුවෙන් 2017 වර්ෂය තුළදී රුපියල් 6,439,218ක අමතර පිරිවැයක් ප්‍රමාද ගාස්තු ලෙස දැරීමට සිදුවී ඇති බවත් සමාගමේ අලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩිවී ඇති බවත් නිරීක්ෂණය විය.
- (ඵ) ශ්‍රී ලංකා බණිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවට කලින් කල ගෙවීම් රු. 2,902,662 ක් වන අතර එම ශේෂයෙන් රු.1,996,420ක් වසර 3 න් 5 න් අතර වන අතර රු. 1,086,636ක් වසර 5න් 10න් අතර බව නිරීක්ෂණය විය.

4.4 කාර්යමණ්ඩල පරිපාලනය

(අ) කළමණාකරණ සේවා චක්‍රලේඛ අංක 30 ප්‍රකාරව , කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා බදවාගැනීමේ පටිපාටි සකස් කර 2018 ඔක්තෝම්බර් 25 දක්වාම අනුමත කරවා ගෙන නොතිබුණි.තවද, 2008 නොවැම්බර් 07 දින කළමණාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කර තිබූ කාර්ය මණ්ඩල 1420 ක් හා තථ්‍ය කාර්ය මණ්ඩල 1471 ක් විය . මෙම තථ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ විධායක ශ්‍රේණියේ 45ක් හා ප්‍රාථමික මට්ටමේ 352ක පුරප්පාඩු හා ද්විතීක හා ප්‍රාථමික මට්ටමේ සේවක 363 ක අතිරික්තයක් වූ අතර සමස්තයක් ලෙස සේවක 51 ක අතිරික්තයක් පැවතුණි.

(ආ) ඉහත චක්‍රලේඛයේ 9.14.1 ප්‍රකාරව, සමාගම විසින් මානව සම්පත් කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන්, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය හා භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ එකඟතාවය සහිත අත්පොතක් පිළියෙළ කර නොමැති බැවින්, අතිකාල ගෙවීමට ආයතන සංග්‍රහයේ vii වැනි පරිච්චේදයේ 9.2 වගන්තිය ප්‍රකාරව අදාළ වන නිලධාරියෙකුට රජයේ නිවාඩු දිනක රාජකාරි කටයුතු කිරීම වෙනුවෙන් හිලවි නිවාඩුවක් හෝ වැඩකළ දිනයට අමතර දිනක වැටුපක් යන දෙකින් එකකට පමණක් හිමිකම් ඇත්තේය යන්නට පටහැනිව, සති අන්ත නිවාඩු දින රාජකාරි කිරීම වෙනුවෙන් විධායක නිලධාරීන්ට හට 1/20 දීමනාවට අමතරව හිලවි නිවාඩු ද, අනෙකුත් නිලධාරීන් හට (විධායක නොවන) අතිකාල දීමනාවට අමතරව හිලවි නිවාඩු ද ලබාදීමට කටයුතු කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) 2015 ජූලි 14 දිනැති රාජ්‍ය මුදල් චක්‍රලේඛ අංක 03/2015 හි මුදල් රෙගුලාසි 371 (2) (ආ) සංශෝධනය ප්‍රකාරව තත්කාර්ය අතුරු අග්‍රිම ලබා දියහැකි උපරිම වටිනාකම රු.100,000 කට සීමා වන අතර එම සීමාව ඉක්මවා අග්‍රිම ලබා දෙන්නේනම් ප්‍රධාන ගණන් දීමේ නිලධාරියා විසින් භාණ්ඩාගාරයේ පූර්ව අවසරය ලබා ගත යුතුය. ඒ අනුව සභාපති විසින් එක් අවස්ථාවකදී රු. 314,160 වටිනා හා උප සභාපති විසින් එක් අවස්ථාවකදී රු. 1,000,000 වටිනා අත්තිකාරම් මුදලක් හා ක්‍රියාකාරී අධ්‍යක්ෂක විසින් අවස්ථා 10 දී රු115,000 සිට රු 619,016 දක්වා පරාසයක් තුළ එකතුව රු. 2,739,303 ක් වටිනා අත්තිකාරම් මුදල්, අනුමැතියකින් තොරව ලබාගෙන ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඉ) 2015 ජූනි 17 දිනැති හා භාණ්ඩාගාර ලේකම් විසින් නිකුත් කල රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛ අංක:PED 3/2015 චක්‍රලේඛයේ 2.8 පරිච්චේදය මගින් දක්වා ඇති දීමනා හැරුණු කොට අනෙකුත් රජයට හිමිකම ඇති ව්‍යාපාර වල සභාපති ,විධායක හා විධායක නොවන අධ්‍යක්ෂවරු සඳහා දීමනාවක් ගෙවිය හැකි වනුයේ රේඛීය අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ නිර්දේශය මත හා මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ එකඟතාව මත වුවද, උක්ත චක්‍රලේඛය මගින් දක්වා නොමැති නමුත් එලෙස අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් තොරව ගෙවල් කුලී දීමනාව ලෙස අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත සභාපතිවරයා වෙත රු.45,000 ක් හා, උපසභාපතිවරයා හා ක්‍රියාකාරී අධ්‍යක්ෂවරයා වෙත රු.35,000 ක් බැගින් මාසික දීමනාවක් ගෙවන බව නිරීක්ෂණය විය.මෙම දීමනාව 2007 සිට 2019 දෙසැම්බර් දක්වාම ගෙවා තිබුණි.

5. තිරසාර සංවර්ධනය

5.1 තිරසාර සංවර්ධනය අරමුණු ළඟා කර ගැනීම

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් වසර 2030 වන විට සිය සංවිධානයට අයත් සියලුම රටවල ආර්ථික වර්ධන සහ සමාජීය සංවර්ධන හා පාරිසරික ආරක්ෂාව සැලසීම පදනම කර ගනිමින් තිරසාර සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රය හඳුන්වා දී තිබුණ ද ඊට ගැලපෙන පරිදි සමාගමේ ඉලක්ක හා දර්ශක හඳුනා ගෙන නොතිබුණු අතර නිවැරදි දත්ත ලබාගැනීමේ හා භෞතික සම්පත් කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රමවේදයන් ද හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

6. ගිණුම් කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

6.1 ප්‍රසම්පාදනයන්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) කර්මාන්තශාලා නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය

(i) විදේශ ආයතනයක් වන ඩෙස්ම් ආයතනය විසින් මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශයට යොමු කර තිබූ කර්මාන්තශාලා 4 ක් නවීකරණය කිරීම ,කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන 80 ක් අළුත් වැඩියා කිරීම හා නව මධ්‍යස්ථාන 20 ක් ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතියට අදාළ යෝජනාවලිය මගින් පත් කරන ලද තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව මගින් ඇගයීමට ලක් කර තිබුණි.ඒ අනුව ඉදිරිපත් කල වාර්තාව අනුව 2009 දෙසැම්බර් 31දින යුරෝ. මිලියන 39.1 කට සමාගම සහ ඉහත ආයතනය අතර කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමක් අත්සන් කර තිබුණි. නමුත් 2011 ජුනි 24 දින සමාගමේ සභාපති විසින් එම ආයතනයට ලිපියක් යොමු කර යුරෝ මිලියන 2.37 ක් වෙන් කර තිබූ කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන 80 ක් අළුත් වැඩියා කිරීම හා මධ්‍යස්ථාන 20 ක් ඉදිකිරීමේ කාර්යයන් ඉවත් කර රු.මිලියන 33.78 කට නව යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කර 2012 ජනවාරි 12 දින නැවතත් නව ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. එහෙත් තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව පලමුව ව්‍යාපෘතිය ඇගයීමට ලක්කර ඇත්තේ යන්ත්‍ර උපරිම ධාරිතාවයෙන් ක්‍රියාත්මක වේ යන පදනමින් බැවින් හා ඒ සඳහා කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන අලුත්වැඩියා කිරීම හා නව මධ්‍යස්ථාන ඉදිකළ යුතු වුවත් නව කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුම මගින් එම කාර්ය ඉවත් කිරීම හා විකල්පයන් ඉදිරිපත් නොවීම මත ව්‍යාපෘතියේ ඵලදායිතාවය කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇතිවීම නිරීක්ෂණය විය.

(ii) ණය වටිනාකම රු.5,854,450,856 ක් හෙවත් යුරෝ 33,779,210 යටතේ පොලොන්නරුව, දිගන, හා අඹේවෙල යන කර්මාන්තශාලා නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලංසු කැඳවීමෙන් තොරව ටර්න් කී (Turnkey) ක්‍රමය යටතේ තෝරාගත් විදේශ කොන්ත්‍රාත් ආයතනය හා මිල්කෝ පුද්ගලික සමාගම අතර ගිවිසුමකට එළඹ තිබූ අතර ඒ අනුව ව්‍යාපෘතියේ කොන්ත්‍රාත්තු කාලය 2014 ජූලි 12 දිනෙන් අවසන් විය යුතුය. නමුත් දිගන හා අඹේවෙල කිරි කර්මාන්තශාලා නවීකරණ කටයුතු 2017 ජූලි 31 දින දක්වා ම නිම කර නොතිබූ අතර කොන්ත්‍රාත්තු කාලය දීර්ඝ කර ගැනීමට ප්‍රමාද ගාස්තු වශයෙන් එකඟ වී ඇති වටිනාකම අය කරගැනීමට සමාගම විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි. කෙසේ වුව ද 2017 ජූලි මාසය වන විට ගිවිසුම මාස 36 කට වඩා ප්‍රමාදව පවතින අතර ප්‍රමාද ගාස්තුව ලෙස යුරෝ 1,688,961 ක මුදලක් අයකර ගත යුතුව පැවතුණි.

(ඇ) බඩල්ගම ව්‍යාපෘතිය

HSBC බැංකුව හා භාණ්ඩාගාරයේ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව අතර ඇති කරගත් ගිවිසුම් ප්‍රකාරව සියයට 1.90 ක වාණිජ නොවන සහ සියයට 5 + LIBOR ක වාණිජ ණය පොලී අනුපාතයක් මත ගිවිසුම් ගතවූ රු. 9,932,709,286 ක ණය මුදල යටතේ සමාගම සතු නාරාහේන්පිට කර්මාන්තශාලාව බඩල්ගම වෙත ගෙන යෑමේ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කර තිබූ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(i) 2015 මාර්තු 04 දින ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයට අනුව

- ණය ආපසු ගෙවීමට මිලකෝ සමාගමට හැකියාව නොමැති වීම.
- රජයේ ප්‍රතිපත්තිය පරිදි කිරි මිල ඉහල නැංවීමත් එයට සාපේක්ෂව කිරි නිෂ්පාදනවල මිල ඉහල නොදැමීමත් මත මූල්‍ය ප්‍රවාහයෙහි අඩු වීමක් සිදුවීම හේතුවෙන් සමාගම දැඩි මූල්‍ය අර්බුදයක සිටින බවත් ,තව දුරටත් ණය මුදලක් ලබාගැනීම තුලින් එම මූල්‍ය අර්බුදය උග්‍ර වන බව.
- යෝජිත කර්මාන්තශාලා නවීකරණය මගින් නිෂ්පාදනය සඳහා දිනකට කිරි ලීටර් 600,000 ක් පමණ ලබා ගත යුතු අතර මෙම කර්මාන්තශාලාව පිහිටවනු ලැබුවහොත් කිරි සපයා ගැනීමේ උග්‍ර අර්බුදයකට මුහුණ දෙන බව.

යන කරුණු හේතුවෙන් ව්‍යාපෘති ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට 2015 මාර්තු 07 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය තීරණය කර තිබුණි .එහෙත් 2015 අප්‍රේල් 08 දින අදාල ණය මුදල් සඳහා වසර තුනක සහන කාලයක් හා මිලකෝ සමාගමට ප්‍රතිණය මුදලක් ලබාදීමට යටත්ව නැවත ඉදිරිපත් කල, අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයක් අනුව 2015 අප්‍රේල් 23 දින ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. එහෙත් 2018 ඔක්තෝබර් 19 දින දක්වාම සමාගම හා භාණ්ඩාගාරය ප්‍රතිණය ගිවිසුමකට එළඹ නොතිබුණි.

(ii) 2013 ජුනි 05 දිනැති අමාත්‍යාංශ ඇගයීම් කමිටුව විසින් ඩෙස්මි කොන්ට්‍රැක්ටින් ඒජන්සිස් සහ බොක්කාර්ඩ් ෆුඩ් ෆර්මා ආයතනය ඇගයීමකට ලක් කර වඩාත් වාසිදායක ආයතනයක් ලෙස බොක්කාර්ඩ් ෆුඩ් ෆර්මා ආයතනය නිර්දේශ කර තිබුණි.එහෙත් 2015 අප්‍රේල් 23 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව ,ව්‍යාපෘතිය සඳහා standalone හා Unsolicited යෝජනාවලියක් ලෙස දක්වා ලංසු කැඳවීමකින් තොරව හා ටර්න් කී (Turnkey) පදනමට යටතේ ඩෙස්මි කොන්ට්‍රැක්ටින් ඒජන්සිස් වෙත කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනැමීමට තීරණය කර 2015 මැයි 19 දින එම සමාගම සමග කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමකට ඇතුළත්වී තිබුණි.මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- 2013 ජුනි 05 දිනැති අමාත්‍යාංශ ඇගයීම් කමිටු යෝජනාව අනුව ,ඩෙස්මි කොන්ට්‍රැක්ටින් ඒජන්සිස් ආයතනයේ මිල බොක්කාර්ඩ් ෆුඩ් ෆර්මා ආයතනයට වඩා යුරෝ මිලියන 10 හෙවත් රු.මිලියන 1750 ක වැඩිවීමක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.
- ඉහත ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධයෙන් 2014 අගෝස්තු 20 දින ඉදිරිපත් කර ඇති අමාත්‍ය මණ්ඩල විසින් පත්කළ කමිටු වාර්තාවට අනුව, ඩෙස්මි කොන්ට්‍රැක්ටින් ඒජන්සිස් සමාගම විසින් සිදු කිරීමට අපේක්ෂිත ඉදිකිරීම් වල අගය යුරෝ 4,000,000 හෙවත් රු.596,952,800 ක් පමණ සාධාරණ අගයට වඩා ඉහළ අගයක් පෙන්වුම් කරන බව දක්වා තිබුණි.
- තවද එම වාර්තාවට අනුව මිලකෝ ආයතනය නවීකරණ කටයුතු අවසන් කිරීමෙන් පසු නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකිරීම සඳහා අපේක්ෂිත දෛනික කිරි ප්‍රමාණය කිරි ලීටර් 650,000 ක් බැවින් දෛනික කිරි එකතුකිරීම සීමාකාරී සාධකයක් වන බවද දක්වා තිබුණි. සමාගමේ 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට දෛනික කිරි එකතුකිරීම කිරි ලීටර් 263,567 ක් වූ බැවින් දෛනික කිරි අවශ්‍යතාවය වූ කිරි ලීටර් 650,000 ක් කිරීමට දෛනික කිරි එකතුකිරීම සියයට 146.62 කින් වැඩිකල යුතු වීම හා 2017 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ දෛනික කිරි නිෂ්පාදනය වන කිරි ලීටර් 898,630 න් සියයට 72.33 ක් ම සමාගම මිලදී ගත යුතු වීම අනුව තහවුරු විය.

7. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු වරින්වර මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා වෙත යොමුකරන ලදී. පහත දැක්වෙන පාලන ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳව විශේෂ අවධානය යොමුකළ යුතු වේ.

පාලන ක්ෂේත්‍රය -----	නිරීක්ෂණ -----
(අ) සංයුක්ත සැලැස්ම	සංයුක්ත සැලැස්ම සකස් නොකිරීම.
(ආ) ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම	ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් නොකිරීම.
(ඇ) අයවැය පාලනය	අයවැය ලේඛනය සකස් නොකිරීම.
(ඈ) මෙහෙයුම් පාලනය	කිරි එකතු කරන මධ්‍යස්ථාන නිසි අධීක්ෂණයට ලක් නොකිරීම හා ප්‍රමාණවත් කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඉදි නොකිරීම හේතුවෙන් කිරි අපතේ යෑම
(ඉ) තොග කළමනාකරණය	තොග ක්‍රමවත්ව ගබඩා නොකිරීම හේතුවෙන් තොග විනාශ වීම, කල් ඉකුත් වීම හා තොග ගණනය කිරීම අවිධිමත් වීම.
(ඊ) ඇප සුරකුම්පත්	ඇප සුරකුම්පත් ආදිය සුරක්ෂිතව මාණ්ඩලික නිලධාරියකු භාරයේ තබා ගැනීමට හා ලේඛණයක් යාවත්කාලීන කර පවත්වා ගෙන නොතිබීම.
(උ) තත්කාර්ය අතුරු අග්‍රිම ලබාදීම	අනුමත සීමාවකින් තොරව 2017 වර්ෂය තුළ අවස්ථා 18 කදී රු.111,250 සිට රු. 700,000 ක් දක්වා වූ පරාසය තුළ එකතුව රු. 4,231,434 ක තත්කාර්ය අතුරු අග්‍රිම සමාගමේ නිලධාරීන් වෙත ලබා දී තිබීම.
(ඌ) වාහන පාලනය	වාහන ලොග් සටහන් නඩත්තු නොකිරීම හා මාසික ධාවන සටහන් පවත්වා නොගැනීම.
(එ) ස්ථාවර වත්කම්	ස්ථාවර වත්කම් සඳහා, ලේඛනයක් නඩත්තු කර නොතිබීම.